

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY
Sponsored by IBU

Sağlıkta Şiddet Haberlerinin İçerik Analizi Yöntemi ile İncelenmesi: Medimagazin Örneği
*Examination of Violence to Healthcare Professionals Related News by Content Analysis Method:
The Example of Medimagazin*

Fuat Korkmazer* - Fuad Selamzade**

Abstract: This study aimed to examine the news about violence in health from different perspectives. In this direction, Medimagazin news portal was used. In order to carry out the study, keywords such as health worker, doctor, nurse, violence, battering, attack, weapon, slap, beating were written in the search engine of the News portal and scanned. In the study, the content analysis of the news about violence in health published in the Medimagazin News Portal, the Health Professionals Newspaper, in the period between January - April 2022, where the legal regulations on the prevention of violence in health were discussed. In this process, 143 news published in the process were discussed. Document analysis was used to collect the data of this study, and content analysis was used to analyze the data. According to the findings obtained from the study; the news portal includes news about violence from different regions of Turkey, the agenda news, statistical information on violence, the attitude of non-governmental organizations towards violence against healthcare workers and their demands, the policies implemented by the government for the prevention of violence and the punishments given to the criminals, related news has been found. On the portal, 37 news in January, 31 in February, 52 in March and 23 in April were found about violence against healthcare workers. Violence by patients and their relatives was mostly encountered in metropolitan areas, especially in Istanbul, Ankara and Izmir. The most common acts of violence are mostly in the form of beating, harassment and armed attack, usually resulting in injury, and some attacks resulting in death. It has been determined that the source of the news is mostly experts. It has been seen that the use of real visuals is given importance in the news, an attitude is displayed against violence, and a style that aims to make policies for the criminals to receive the necessary punishment is dominant. The positive and encouraging point of view prevailing in news portals that concern Medimagazin-style professional groups is important in that today's people generally benefit from the internet in accessing information.

Structured Abstract: Violence prevention in the field of public health is still a new or developing area in many countries. Actions to be taken to reduce the violence encountered in healthcare delivery to the community and to alleviate its consequences have only recently begun to be noticed.

* Doç. Dr., Muş Alparslan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Assoc. Prof. Dr., Mus Alparslan University Faculty of Health Sciences

ORCID 0000-0002-2734-7309

f.korkmazer@alparslan.edu.tr

** Dr. Öğr. Üyesi, Muş Alparslan Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü
Asst. Prof. Dr., Mus Alparslan University Faculty of Health Sciences

ORCID 0000-0002-2436-8948

f.salamov@alparslan.edu.tr

Cite as/ Atıf: Korkmazer, F., & Selamzade F. (2023). Sağlıkta şiddet haberlerinin içerik analizi yöntemi ile incelenmesi: Medimagazin örneği. *Turkish Studies - Economy*, 18(2), 599-609.
<https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.67793>

Received/Geliş: 20 January/Ocak 2023

Accepted/Kabul: 25 June/Haziran 2023

Published/Yayın: 30 June/Haziran 2023

Checked by plagiarism software

© Yazar(lar)/Author(s) | CC BY-NC 4.0

The World Health Organization defines violence as “the intentional use of physical force or power, threatened or actual, against oneself, another person, or against a group or community, that either results in or has a high likelihood of resulting in injury, death, psychological harm, maldevelopment, or deprivation” (WHO, 2020). Violence against employees is defined as “s any incidents where the staff are abused, threatened, or assaulted in circumstances relating to their work involving an explicit or implicit challenge to their safety, well-being, or health” (ILO/ICN/WHO/PSI, 2003). Violence against healthcare professionals has been defined by the World Health Organization as “physical assault, murder, verbal abuse, bullying/mobbing, sexual and racial abuse, and psychological stress, which does not only occur as one single incident but also may be expressed in repeated small incidents which together create severe harm.” (ILO/ICN/WHO/PSI 2003). Violence against healthcare professional has been defined in different ways in the literature. Mento et al. (2020) used the definition of “workplace violence against healthcare professionals as aggression when staff members are abused, intimidated, or attacked in circumstances related to their work.

This study aimed to examine violent news from different perspectives in the healthcare field. In accordance with this purpose, the Medimagazin news portal was used. To carry out the study, keywords such as Healthcare Profession, Doctor, Nurse, Violence, Battery, Attack, Weapon, Slap, and Beating were written and reviewed in the search engine of the News portal. The study aimed to analyze the content of the news published on the website of the Medimagazin News Portal, the Newspaper of Healthcare Professionals, covering January 01 and April 30, 2022, when the legal regulations related to violence in health were on the agenda. For this purpose, 143 news published in four months were examined.

It was used document analysis to collect the data of this study, and content analysis to analyze them. The news were examined in terms of their features such as the sources they were obtained from, the place and time of the violence, the gender of the perpetrators and the reason for the violence, the occupation and gender of the attacked people, the reactions to violence and the legal results against the perpetrators.

143 news about violence against healthcare workers were published between January 01 and April 30 on the Medimagazin news site. Among these news, 93 (65%) included violence against healthcare professionals and 50 (35%) other relevant news. With 30.4%, Demirören News Agency (DHA) and the medimagazin news site were the agency with the most news about violence against healthcare professionals. 25 news from Anadolu Agency (AA) and 23 news from İhlas News Agency were reported.

According to the January-April "Violence in Health Report" data of the Healthcare professionals and Social Workers' Union (Sağlık-Sen), 85% (76) of the violence committed was physical and verbal, while 15% was verbal. 74 (83.2%) of this violence occurred in hospitals, 9 (10.1%) in Family Health Centers (FHC), and 6 (6.7%) in field research. Violence against healthcare professionals was most common against doctors (33.1%), nurses (20.9%), security guards (19.0%) and other healthcare workers (16.0%). Any action was not taken against 53 of the 164 attackers who caused violence. 46 attackers who were taken into custody were arrested, an investigation was launched against 29 attackers, 35 attackers were released, and one public servant was laid off from the job. While Istanbul (20.69%) and Ankara (12.07) were the provinces with the highest number of violent incidents, Izmir and Sanliurfa were the provinces with the highest rate of violence.

When the reasons for violence against healthcare professionals are examined, it was found that five people showed violence because the healthcare professional hurt them while injecting, four people were under the influence of alcohol, four people were not given an appointment or their requests for examination without any appointment were refused, and three people had a past hostility, or they were ex-spouses/ex-girlfriends. 13 pieces of news were published about the actions and statements of NGOs against violence against healthcare professionals, and 10 pieces of news about the reactions from different segments of society (political parties, academics, celebrities).

As a consequence of the results obtained in the study, it was found that acts of violence are generally carried out by patients and their relatives in the metropolitan. It has been reported that the types of violence are mostly in the form of battery, harassment, and armed attack, usually resulting in injury and in death in some cases. It was determined that experts were at the forefront as a news source. It has been determined that the use of real images was given importance in the news, an attitude against violence was adopted, and the expression of necessary policies for the criminals to be punished was dominant.

Things to do to prevent acts of violence:

•Firstly, society should be made aware of this issue, and their nerve endings should be stimulated if necessary. Therefore, in the first stage, violent TV serials on television channels must be at a reasonable level. That is to say, while TV series about the mafia were "in demand" in the past, there are no scenes other than violence and bloodshed in TV series reflecting history in recent times. It is as if, in the establishment of the state, only palace intrigues and attacks on other people were realized, and no work was done in the fields of architecture, science, and education. In such serials, respect and love in society should be featured and nonviolence should be notified in this way.

•Anti-violence posters should be hung in places where citizens gather, on the streets, on publicity posters, at bus stops, and in shopping malls, and educative and instructive slogans should be brought to the attention of the society by writing wise sayings or by creating public service announcements.

•Complimentary words introducing parents, women, men, children, elderly, disabled persons, occupational groups, and their characteristics should be shared. Especially health policymakers should develop discourses that condemn violence in health and emphasize the importance of the service provided by healthcare professionals.

• Relevant public service announcements should be obliged in social media applications and games.

Keywords: Health management, Health service, health professionals, violence, violence in health

Öz: Bu çalışma sağlıkta şiddeti konu edinen haberleri farklı açılardan incelenmeyi amaçlamıştır. Bu doğrultuda Medimagazin haber portalından yararlanılmıştır. Çalışmada verileri elde etmek için Haber portalı arama motoruna “sağlık çalışanı, doktor, hemşire, şiddet, darp, saldırı, silah, tokat, dayak” gibi arama kelimeleri ile tarama yapılmıştır. Çalışmada sağlıkta şiddetin önlenmesine dair yasal düzenlemelerin tartışıldığı, Ocak - Nisan 2022 tarih aralığındaki süreçte Sağlık Profesyonelleri Gazetesi olan Medimagazin Haber Portalında sağlıkta şiddet ile ilgili yayınlanan haberlerin içerik analizi yapılmıştır. Bu söz konusu süreçte yayınlanan 143 haber ele alınmıştır. Çalışma verilerini toplamada doküman analizi, verileri çözümlemede ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre; Türkiye'nin değişik bölgelerinden şiddete dair haberlerin olduğu, gündeme dair haberlerin olduğu, şiddete dair istatistiksel verilerin bulunduğu, STK'ların sağlık profesyonellerine yönelik şiddet karşısında tutumu ve dillendirdikleri taleplerle politika yapıcılarının şiddetin önlenmesi ile ilgili uyguladığı politikalar ve suç işleyenlere uygulanan müeyyideler ile ilgili haberler tespit edilmiştir. Portalda sağlık çalışanlarına yönelik şiddete dair Ocakta 37, Şubatta 31, Martta 52, Nisanda ise 23 haber tespit edilmiştir. Hasta ve yakınlarının gerçekleştirdiği şiddet olaylarına, çoğunlukla metropollerde özellikle İstanbul, Ankara ve İzmirde rastlanmıştır. En fazla karşılaşılan şiddet olayları sözlü saldırı, darp, taciz ve silahla saldırma şeklindedir. Şiddetin genel olarak yaralanmayla neticelendiği, bazılarının ölüm ile neticelendiği haberleri tespit edilmiştir. Haberlerin kaynağının çoğunlukla uzman kişiler olduğu tespit edilmiştir. Haberlerde gerçek görsel kullanımına önem verildiği, şiddete karşı tutum sergilendiği, suçluların gerekli cezayı alması için politikalar yapılmasına yönelik bir üslubun baskın olduğu görülmüştür. Medimagazin tarzı meslek guruplarını ilgilendiren haber portallarında hâkim olan pozitif ve teşvik edici bakış açısı, günümüz insanların bilgiye erişimde genellikle internetten faydalanması açısından öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık yönetimi, Sağlık hizmetleri, sağlık çalışanları, şiddet, sağlıkta şiddet,

Giriş

Her gün binlerce kişi çeşitli şiddet eylemlerinin mağduru ya da tanığı olmanın bir sonucu olarak yaralanmakta ya da diğer ölümcül olmayan sağlık sorunlarına maruz kalmaktadır. Bunun sonucu olarak, on binlerce hayat mahvolmakta, aileler dağılmakta ve kurbanların tedavisi, ailelerin desteklenmesi, altyapının onarılması, faillerin kovuşturulması veya kayıp üretkenlik ve yatırımın bir sonucu olarak büyük maliyetler ortaya çıkmaktadır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) verilerinden yola çıkarak 2020 yılında ceza infaz kurumlarına çeşitli suçlardan dolayı girenlerin sayısında %8,5 oranında azalma yaşansa da bu sayı küçümsenmeyecek derecede çok (258.401 kişi) olduğu görülmüştür. Bunlardan 247.883'ü erkek, 10.518'i kadın olmuştur. Bu suçlardan yaklaşık

yüzbini şiddete yönelik suçlar olmaktadır ki, örnek olarak; öldürme (6.080), yaralama (40.445), cinsel suçlar (4.890), kişiyi hürriyetinden yoksun bırakma (4.749), hakaret (4.334), trafik suçları (15 363), tehdit (9 216) ve ailenin korunması tedbirine aykırı davranma (5 892) gösterilebilir (TÜİK, 2020a). Türkiye’de 2020 yılında sosyal korumaya yapılan harcamalar 655,6 milyar tl olmuştur ki, onlardan hastalık ve sağlık bakımına 171, dul ve yetimlere 73,2, aile ve çocuklara 31,1 milyar tl harcama yapılmıştır (TÜİK, 2020b).

Birçok ülkede halk sağlığı alanında şiddetin önlenmesi hala yeni veya gelişmekte olan bir alandır. Topluma sağlık hizmetinin sunulmasında karşı karşıya kalınan şiddetin azaltılması ve sonuçlarının hafifletilmesi için yapılması gerekenler ancak son zamanlarda fark edilemeye başlamıştır. İlk olarak 1949’da Gordon, daha sonraları ise Abad-Gomez (1962) Dünya Sağlık Örgütü’nün sağlığı tanımlaması çerçevesinde, şiddetin “yaşamın uzamasına” veya “tam bir refah durumuna” katkıda bulunmadığını ve şiddeti sağlık çalışanlarının ele almasının gerekli olduğunu belirtmiştir (Krug, 2002). Halk sağlığı uzmanlarının şiddeti önlemeye yönelik ilgileri 1970’lerden sonra daha fazla artmış, bu yönde yayın sayısını artırmışlardır. Şiddetin küresel olarak halk sağlığı gündemine taşınması 1996 yılında Sağlık Bakanlarının yıllık toplantısı olan Dünya Sağlık Asamblesi’nin bu konuda karar almasıyla başlamıştır. Bu karar, şiddeti büyük bir küresel halk sağlığı sorunu olarak ilan etmiş ve daha fazla eylem çağrısında bulunmuştur (WHA, 1996).

Dünya Sağlık Örgütü şiddeti, “Kendine, başka birine, gruba ve/veya topluluğa yönelik, yaralanma, ölüm, psikolojik zarar, gelişme geriliği veya yoksunluk ile sonuçlanan veya sonuçlanması muhtemel olan fiziksel güç veya gücün, tehdit altında veya fiili olarak kasıtlı kullanımı” şeklinde tanımlamıştır (WHO, 2020). Çalışana yönelik şiddet “Güvenliklerine, esenliklerine veya sağlıklarına açık veya zımni bir meydan okumayı içeren, işe gidip gelirken de dâhil olmak üzere işleriyle ilgili koşullarda personelin istismar edildiği, tehdit edildiği veya saldırıya uğradığı olaylar” olarak tanımlanmıştır (ILO/ICN/WHO/PSI, 2003). Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet Dünya Sağlık Örgütü tarafından “sadece tek bir olay olarak ortaya çıkmayan, birlikte ciddi zararlar yaratan tekrarlayan küçük olaylar olan; fiziksel saldırı, cinayet, sözlü taciz, zorbalık/mobbing, cinsel ve irksal taciz ve psikolojik stres” olarak ifade edilmiştir (ILO/ICN/WHO/PSI 2003). Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet literatürde farklı şekillerde tanımlanmıştır. Mento vd.(2020) çalışmasında “sağlık çalışanlarına yönelik işyeri şiddetini işle ilgili durumlarda suistimaller, yıldırma, saldırganlık” tanımını kullanmıştır. Bu tanımlardan yola çıkarak şiddet; gerek fiziksel veya sözlü, gerekse de fiziksel olarak zarar vererek ya da buna teşebbüs ederek, başka bir kişinin zarar görmesine, yaralanmasına hatta ölümüne neden olabilecek bir dizi olumsuz davranış veya eylem şeklinde tanımlanabilir.

Literatür incelendiğinde Türkiye’de sağlık çalışanlarına yapılan şiddete yönelik haberlerle ilgili farklı dönemlerde çalışmaların bulunduğu görülmektedir. İlhan vd. 2013 yılında yaptıkları anket çalışmasında katılımcıların %21’inin şiddetin karşısının alınmamasının zor olduğunu, %66’sının şiddet uygulayanlara ceza verilmediğini düşündüğünü saptamışlardır. Ayrıca katılımcıların %87,5’inin şiddetin önlenmesi için yasal düzenlemeye ihtiyaç olduğunu belirtmişlerdir. Durur (2017) çalışmasında medya da yayımlanan makalelerde gerçekliğe en yakın kurgusal metinler olarak, şiddetin en fazla yer aldığı ve dolayısıyla yönlendirebilme kapasitesi en yüksek olan haber metinlerini ele almıştır. Aygün ve Teke (2018) acil servislerdeki şiddetin medya yansımalarının değerlendirmesini yapmışlardır. Güvercin (2019) sağlık çalışanlarına yönelik 156 şiddet haberinde basının kritik rolünü incelemiş, haberlerin yaşanan şiddet olayını (%27), tepkileri (%40) ve şiddetle ilgili diğer haberlerin (%33) konu edindiği bulgusuna ulaşmıştır. İstar Işıklı ve Arslan (2019) 1 Ocak 2017- 21 Mayıs 2019 döneminde sağlıkta şiddeti konu eden 501 gazete haberini nitel veri analiz programında tematik kodlama yöntemi ile içerik analizi değerlendirmesi yapmışlardır. Çalışma sonucunda sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin sıklığının oldukça yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Ateş vd. (2021) çalışmalarında COVID-19 salgını sürecinde üç gazeteye ait haberlerin 118’inin (%11,64) sağlık çalışanları ile ilgili olduğunu saptamıştır. Hoşgör ve Türkmen (2021) Medimagazin sağlık haber portalında sağlık çalışanlarına yönelik şiddet içerikli

haberleri farklı açılardan incelemişlerdir. Çalışmada, şiddet vakalarının 2017-2021 döneminde arttığı (5,2 kat) tespit edilmiş, en fazla şiddet vakasının Marmara Bölgesi'nde ve İstanbul ilinde, gerçekleştiği saptanmıştır. Şantaş ve Erdoğan (2021) Medimagazin sağlık haber portalında 2019 yılında yer alan sağlıkta şiddet haberlerini incelemişlerdir. Kaya ve Köken Tok (2021) çalışmalarında medyanın tıbbi uygulamalarla ilgili haberleri ele alış ve sağlıkta şiddet hakkındaki haberleri aktarış şekillerini incelemişlerdir. Akca vd. (2022) çalışmalarında COVID-19 pandemisinin sağlık çalışanına yapılan şiddet olaylarına etkisini arştırmışlardır. Yavaşçalı ve Şirvanlı (2022) dijital mecrada uygulanan medyadaki sağlık haberlerinin karşılaştırmalı analizini Medyascope ve Hürriyet örneği üzerinden yapmışlardır.

Bu çalışma; Türkiye'de sağlık çalışanlarına yönelik şiddet olaylarının artması ve bunun sonucu olarak hükümetin bu doğrultuda önlemler almasına yönelik politikalar uygulamasının medyada yansımalarının araştırılması amacıyla yapılmıştır. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddete karşı Mayıs 2022'de kabul edilen kanun maddesinin toplumda etkisinin ve sağlık çalışanlarına yönelik şiddete etkilerinin ölçülmesine yönelik gelecekte yapılacak olan çalışmalara öncülük etmesi açısından önem arz etmektedir.

Metodoloji

Bu çalışma Türkiye'nin sağlıkla ilgili internet haber gazetelerinden biri olan Medimagazin haber sitesinde 01 Ocak – 30 Nisan 2022 tarihleri arasında yer alan sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinin incelenmesini amaçlayan retrospektif, tanımlayıcı bir çalışmadır. Haberler özellikleri, elde edildikleri kaynaklar, şiddetin gerçekleştiği yer, zaman ve gerçekleştiren kişilerin cinsiyeti ve şiddetin nedeni, saldırılan kişilerin mesleği ve cinsiyeti, şiddete gösterilen tepkiler ve şiddet uygulayanlara karşı hukuki sonuçlar gibi özellikler bakımından incelenmiştir.

Bulgular

Medimagazin haber sitesinde 01 Ocak – 30 Nisan Tarihleri arasında 143 adet sağlık çalışanlarına yönelik şiddet konulu habere yer verilmiştir. Bu haberlerin 93'ü (%65) sağlık çalışanlarına yapılan şiddet konularını, 50'si (%35) konu ile ilgili diğer haberleri içermiştir.

Tablo 1'de Türkiye'de sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili Medimagazin internet sitesinde yayımlanmış haberlerin dağılımı sunulmuştur.

Tablo 1: Medimagazin İnternet Sitesinde Yayımlanmış Haberlerin Dağılımı

Haber Kaynağı	Sayı	%
Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberleri	93	65,0
Şiddete tepki ve diğer haberler	50	35,0
Toplam	143	100

Tablo 2'de sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinin elde edildiği haber kaynaklarının sayısı sunulmuştur. Medimagazin haber portalında yayımlanmış olan 143 haberin bazıları İHA ve DHA, AA ve DHA ve İHA ve AA gibi birkaç farklı kaynaktan aynı haberlerde yararlanılmış, bu nedenle Tablo 2'de haber sayısı 148 olmuştur. Tablodan görüldüğü üzere sağlık çalışanlarına yönelik şiddetle ilgili haber kaynağı olarak ajanslardan yararlanılmıştır. En fazla haberin yer aldığı haber ajansı %30,4 ile Demirören Haber Ajansı (DHA) ve medimagazin haber sitesi olmuştur. Anadolu Ajansı'ndan (AA) 25, İhlas Haber Ajansı'ndan ise 23 haber elde edilmiştir.

Tablo 2: Sağlık Çalışanlarına Yönelik Şiddet Haberlerinin Elde Edildiği Kaynaklar

Haber Kaynağı	Sayı	%
Demirören Haber Ajansı - DHA	45	30,4
Medimagazin	42	28,3
Anadolu Ajansı - AA	25	16,9
İhlas Haber Ajansı - İHA	23	15,4
Sözcü	6	4,1
cumhuriyet.com.tr	2	1,4
Sabah	2	1,4
Yeni Şafak	1	0,7
Diken	1	0,7
Hürriyet	1	0,7
Toplam	148	100

Tablo 3'te Sağlık ve Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikası (Sağlık-Sen)'in Ocak-Nisan ayları "Sağlıkta Şiddet Raporu" verileri sunulmuştur. Rapor sonuçlarından görüldüğü üzere Ocak ayında hem şiddet hem de saldırgan sayısı yüksek olmuş, diğer aylarda ise bu sayılar azalmıştır. Şiddete maruz kalan sağlık emekçisi sayısı da diğer aylara göre azalmasına rağmen, yine de yüksek denilebilecek sayıda gerçekleşmiştir. Yapılan şiddetin %85 (76) 'si fiili ve sözlü iken, %15 (13)'ü sözlü olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 3: Sağlık ve Sosyal Hizmet Çalışanları Sendikası'nın (Sağlık-Sen) Ocak-Nisan Ayları "Sağlıkta Şiddet Raporu" Verileri

Aylar	Şiddet sayısı	Saldırgan Sayısı	Sağlık Emekçisi sayısı	Fili ve sözlü	Sözlü	Hasta ve hasta yakınlar	Kendini bilmez
Ocak	30	68	57	25	5	24	6
Şubat	21	31	43	17	4	21	-
Mart	19	31	38	18	1	18	1
Nisan	19	34	25	16	3	16	3
Toplam	89	164	163	76	13	79	10

Tablo 4'de şiddetin nerede gerçekleştiği ve en çok kimlere uygulandığı istatistikleri sunulmuştur. Tablo sonuçlarına göre yapılan şiddetin 74'ü (%83,2) hastanelerde, 9'u (%10,1) Aile Sağlığı Merkezlerinde (ASM), 6'sı (%6,7) saha çalışmasında gerçekleşmiştir. Sağlık emekçilerine yönelik şiddet en çok sırasıyla; 54 defa (%33,1) doktorlara, 34 defa (%20,9) hemşirelere, 31 defa (%19,0) güvenlik görevlilerine ve 26 defa (%16,0) diğer sağlık çalışanlarına uygulanmıştır.

Tablo 4: Şiddetin Uygulandığı Kişiler ve Yerler

Aylar	Hastanelerde	Aile sağlığı merkezlerinde ASM	Saha Çalışmasında	Doktor	Hemşire	Acil sağlık çalışanı	Güvenlik	Diğer sağlık çalışanı
Ocak	20	5	5	16	17	12	2	10
Şubat	19	1	1	11	12	3	4	13
Mart	18	1	-	14	4	-	19	1
Nisan	17	2	-	13	1	3	6	2
Toplam	74	9	6	54	34	18	31	26

Tablo 5'te şiddet uygulayanlara karşı gerçekleştirilmiş hukuki sonuçlar sunulmuştur. Sağlık-Sen tarafından hazırlanmış "Sağlıkta Şiddet Raporu" verilerine göre Ocak-Nisan aylarında şiddet vakalarına sebebiyet veren 164 saldırganın 53'ü hakkında herhangi bir işlem yapılmamıştır. Gözaltına alınan 46 saldırgan tutuklanmış, 29 saldırgan hakkında soruşturma başlatılırken, 35 saldırgan serbest bırakılmış ve 1 kamu görevlisi açığa alınmıştır.

Tablo 5: Şiddet Uygulayanlara Karşı Hukuki Sonuçları

Aylar	İşlem yapılmadı	Serbest bırakıldı	Soruşturma başlatıldı	Açığa alındı	Tutuklandı
Ocak	25	11	14	1	17
Şubat	4	6	7	-	14
Mart	14	8	-	-	9
Nisan	10	10	8	-	6
Toplam	53	35	29	1	46

Tablo 6'da Sağlık profesyonellerinin haber portalı olan Medimagazin haber sitesinden elde edilen verilere göre düzenlenmiş tabloda saldırganların cinsiyete göre dağılımları sunulmuştur. Tablodan görüldüğü üzere sağlık emekçilerine saldırganların %71,9'u erkek, %8,8'i kadın olmuştur. Saldırıların %12,3'ü en az üç kişiden oluşan gruplar halinde gerçekleşirken, %7'si iki kişilik gruplar halinde gerçekleşmiştir. Bu grupların büyük çoğunluğu hasta yakınları olup, ailecek saldırganlardan oluşmuştur. Aynı tablodan görüldüğü üzere 52 erkek, 23 kadın sağlık çalışanı şiddete maruz kalmıştır.

Tablo 6: Saldırganların ve Mağdurların Cinsiyete Göre Dağılımları

Cinsiyeti	Yapan		Mağdur	
	Sayı	%	Sayı	%
Erkek	41,0	71,9	52	69,3
Kadın	5,0	8,8	23	30,7
Grup	7,0	12,3		
2 kişi	4,0	7,0		
Toplam	57,0	100,0	75	100

Medimagazin haber sitesinin yayınladığı şiddet haberlerinden yola çıkılarak hazırlanmış Tablo 7 verilerine göre en çok şiddet olaylarının gerçekleştiği il İstanbul (%20,69) ve Ankara (%12,07) olmuştur. Ocak-Nisan ayları arasında en fazla şiddet haberinin geldiği iller İzmir ve Şanlıurfa olmuştur.

Tablo 7: Şiddet Uygulandığı Şehirlerin Dağılımı

İl	Sayı	%	İl	Sayı	%
İstanbul	12	20,69	Giresun	1	1,72
Ankara	7	12,07	Isparta	1	1,72
İzmir	5	8,63	K. Maraş	1	1,72
Şanlıurfa	5	8,63	Kilis	1	1,72
Antalya	2	3,46	Kırşehir	1	1,72
Bingöl	2	3,46	Kocaeli	1	1,72
Denizli	2	3,46	Kütahya	1	1,72
Diyarbakır	2	3,46	Manisa	1	1,72
Konya	2	3,46	Muğla	1	1,72
Adana	1	1,72	Niğde	1	1,72
Amasya	1	1,72	Sakarya	1	1,72
Bursa	1	1,72	Samsun	1	1,72
Erzincan	1	1,72	Sivas	1	1,72
Gaziantep	1	1,72	Yalova	1	1,72
Toplam			58	100,0	

Tablo 8’de Sağlık çalışanlarına yönelik yapılmış şiddetin nedenleri sunulmuştur. Haber portalının verilerine göre 5 kişi sağlık çalışanı iğne yaparken canını acıttığı için, 4 kişi alkolün etkisi altında, 4 kişi randevu verilmediği veya randevusuz muayene istekleri reddedildiği için, 3 kişi aralarında geçmişten husumet bulunduğu veya eski eş/sevgili oldukları için şiddet göstermiştir.

Tablo 8: Şiddet nedenleri

Haber	Sayı
İğne yaparken canını acıttığı için	5
Alkolün etkisi altında	4
Randevu verilmediği veya randevusuz muayene istekleri reddedildiği için	4
Aralarında geçmişten husumet bulunduğu için veya eski eş/sevgili şiddeti	3
Reçeteyi o an ve ya sosyal güvencesi olmayan hastaya yazmadığı için	2
Daha önce gelmesine rağmen yatırmadıkları için	2
Aşı fiyatı yüksek olduğu için Veteriner hekime saldırdı	1
Doktor muayeneye 5 dakika geciktiği için	1
Sağlık çalışanlarına parfüm satmak için rehin aldı	1
Acil Yardımda daha acil yardıma ihtiyacı olan hastaya müdahale edildiği için	1
Kendileriyle ilgilenilmediğini iddiası	1
Diğer	25
Toplam	50

Medimagazin haber portalında sağlık çalışanlarına yönelik şiddete tepki, hukuki düzenlemeler ve diğer konuları içeren haberlerin dağılımı Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9: Haberlerin dağılımı

Haber	Sayı	%
STK	13	26,0
Toplumsal tepki	10	20,0
Sağlıkta Şiddet Raporu	5	10,0
Sağlık Bakanlığı	5	10,0
Adalet Bakanlığı	4	8,0
TBMM	3	6,0
Cumhurbaşkanlığı	2	4,0
Anayasa Mahkemesi	1	2,0
Uluslararası	3	6,0
Diğer	4	8,0
Toplam	50	100

Tablo 9’da görüldüğü üzere Sivil Toplum Kuruluşlarının sağlık çalışanlarına yönelik şiddete yönelik eylem ve söylemlerine yönelik 13, toplumun farklı kesimlerinden (siyasi parti, akademisyen, tanınmış kişiler) gelen tepkiler ile ilgili 10 haber yayınlanmıştır. Sağlık-Sen tarafından aylık yayınlanan “Sağlıkta Şiddet Raporu” haberine 5 defa yer verilmiştir. Sağlık çalışanlarına yönelik şiddetin kınanması, mevzuat düzenlemelerinin yapılması ve ilgili kanunun çıkarılmasına yönelik toplam 20 haber yapılmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Sağlıkta şiddetin önüne geçilmesinden daha önemli sorun toplumda bireyler arasındaki şiddetin önüne geçilmesidir. Günümüzde toplumda aile içi şiddet de dâhil olmakla kadına, erkeğe, çocuğa, yaşlıya, engelliye, hayvanlara yönelik şiddet artmıştır.

Bulgular şiddet olaylarının hasta ve yakınları tarafından çoğunlukla büyük şehirlerde gerçekleştiğini göstermektedir. Şiddet türlerinin en çok darp, taciz ve silahlı saldırı şeklinde olduğu, genellikle yaralanma ile sonuçlandığı, bazı saldırıların ölümlü sonuçlandığı haberlerine rastlanmıştır. Haberlerin uzman kişilerden/kaynaklardan elde edildiği belirlenmiştir. Haberlerde gerçek görsellerden istifadeye önem verildiği, şiddete yönelik tutum sergilendiği, suçluların cezalandırılması için politikalar yapılmasına yönelik bir üslubun baskın olduğu görülmüştür.

Şiddet olaylarının önüne geçilmesi için yapılması gerekenler:

- İlk önce toplumun bu konuda bilinçlendirilmesi, gerekirse sinir uçlarına dokunulması gerekmektedir. Bunun için ilk etapta televizyon kanallarında şiddete yönelik dizilerin makul düzeye getirilmesi gerekmektedir. Şöyle ki, eskiden mafyayı anlatan diziler “revaçta iken”, sonraki dönemlerde tarihi yansıtan dizilerde şiddetten, kan dökmekten başka sahneler sunulmamaktadır. Sanki devletin kuruluşunda yalnız saray entrikaları ve diğer kişilere saldırılar gerçekleştirilmiş, mimarlık, bilim ve eğitim konusunda işler yapılmamıştır. Bu tür dizilerde toplumdaki saygı sevgi öne çıkarılmalı bu şekilde şiddetsizlik tebliğ edilmelidir.

- Vatandaşların toplu bulunduğu yerlerde sokaklarda, reklam afişlerinde, duraklarda, AVM’lerde şiddet karşıtı posterler asılmalı, eğitici ve öğretici şiarlar, özlü sözler yazılarak veya kamu spotları oluşturarak toplumun dikkatine sunulmalıdır.

- Anne, baba, kadın, erkek, çocuk, yaşlı, engelli, meslek grupları ve özelliklerini tanıttıcı övücü yazılar paylaşılmalıdır. Özellikle sağlık politikası oluşturanlar, sağlıkta şiddeti kınayan ve sağlık çalışanlarının verdiği hizmetin önemine vurgu yapan söylemler geliştirmelidir.

• Konuyla ilgili kamu spotları sosyal medya uygulamalarında ve oyunlarda zorunlu hale getirilmelidir.

Bu çalışmada tek bir haber sitesinin verilerinden yararlanılarak Türkiye'deki sağlık çalışanlarına yönelik şiddet olayları araştırılmıştır. Yukarıda belirtilen önerilerin yanında, bu çalışmanın gelecekte yapılacak çalışmalar için de yol gösterici olması beklenmektedir. Araştırma, sadece Türkiyedeki bir haber sitesindeki haberler üzerinde yapıldığından, diğer haber kaynaklarındaki haberler ve sağlık sektörü dışındaki şiddet ile ilgili haberler de ele alınarak incelenmesi konunun gelişimine farklı bir bakış açısı oluşturacaktır. Araştırma sonuçlarının genellenmesi için, farklı sektörler ve farklı haber siteleri üzerinde araştırmaların yapılmasında yarar görülmektedir. Bununla birlikte, sağlıkta şiddeti mobbing ve diğer örgüt içi psikolojik ve fiziksel şiddet olaylarıyla birlikte araştırmak gelecekte yapılacak araştırmalar için önerilmektedir.

Kaynakça

- Abad-Gomez, H. (1962). Violence requires epidemiological studies. *Tribuna Medica*, 2, 1–12.
- Akca, N., Kaya, M. & Sönmez, S. (2022). Pandemi döneminin sağlık çalışanına yönelik şiddet olaylarına etkisi: Yazılı basın üzerine bir araştırma. *Dicle Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 12(24), 178-191. <https://doi.org/10.53092/duibfd.1129225>
- Ateş, T., Önal, B., Çolak, Z. & Öztürk, H. (2021). COVID-19 kapsamında sağlık çalışanlarına ilişkin gazete haberlerinin incelenmesi. *Sağlık Bilimleri Üniversitesi Hemşirelik Dergisi*, 3(2), 67-76 . <http://dx.doi.org/10.48071/sbuhemsirelik.884475>
- Aygün, A. & Teke, H. Y (2018). *Acil servislerdeki şiddetin medya yansımalarının değerlendirilmesi*, Gür, M., Güneş, M. Ş. Bilen, Ö. (Ed.). Suç Mağdurları ve Sosyal Travmalar. HEGEM Yayınları: Ankara.
- Durur, E. K. (2017). Medyada şiddetin bir başka yüzü: 'Doktora saldırı haberleri. *Atatürk İletişim Dergisi*, 14, 45-60.
- Gordon, J. E. (1949). The epidemiology of accidents. *Am J Public Health*, 504–15.
- Güvercin, C. H. (2019). Sağlık çalışanlarına şiddet haberleri: Basının kritik rolü. *Sürekli Tıp Eğitimi Dergisi*, 28(5), 327-333. <https://doi.org/10.17942/sted.575603>
- Hoşgör, H. & Türkmen, İ. (2021). Bitmeyen çile: Sağlıkta şiddet (Medimagazin Haber Portalı üzerinden bir araştırma). *Izmir Democracy University Health Sciences Journal*, 4(2), 192-211 . DOI: 10.52538/iduhes.975708
- International Labour Office, International Council of Nurses, World Health Organisation, Public Services International, ILO/ICN/WHO/PSI (2003). *Workplace violence in the health sector country case study – questionnaire*. Geneva
- İlhan, M.N., Cakir, M., Tunca, M., Avci, E., Cetin, E., & Aydemir, O. (2013). Toplum gözüyle sağlık çalışanlarına şiddet: Nedenler, tutumlar, davranışlar. *Gazi Medical Journal*, 24, 5-10.
- İştar Işıklı, E. & Arslan, T. (2021). Sağlık kurumlarında şiddet: Gazete haberleri üzerinde bir araştırma. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 21(50), 89-128.
- Kaya K. & Köken Tok Ö. (2021). Sağlıkta şiddetin bir başka yüzü: Medya etkisi. *Harran Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*. 18(2), 217-220.
- Krug, E.G., Mercy, J.A., Dahlberg, L.L., & Zwi A.B. (2002). The world report on violence and health, *Public Health*, 360(9339), 1083-8, [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(02\)11133-0](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(02)11133-0)

- Mento, C., et al. (2020). Workplace violence against healthcare professionals: A systematic review, *Aggression and Violent Behavior*, 51, 101381, <https://doi.org/10.1016/j.avb.2020.101381>.
- Şantaş, G. & Erdoğan, B. (2021). Sağlık çalışanlarına yönelik şiddet haberlerinin içerik analizi. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 7(2), 308-317.
- TÜİK, (2020a). Ceza infaz kurumu istatistikleri, 2020 <https://data.TÜİK.gov.tr/Bulten/Index?p=Ceza-Infaz-Kurumu-Istatistikleri-2020-37202>
- TÜİK, (2020b). Sosyal koruma istatistikleri, 2020, <https://data.TÜİK.gov.tr/Bulten/Index?p=Sosyal-Koruma-Istatistikleri-2020-37193>
- World Health Assembly, WHA (1996). *Prevention of violence: public health priority*. 49.25 Geneva: World Health Organization, <https://apps.who.int/iris/handle/10665/179463>
- World Health Organization, WHO (2020). *Violence, health and sustainable development*. https://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0006/430854/InterpersonalViolenceAcrossTheLife-Course-eng.pdf
- Yavaşçalı, A.H. & Şirvanlı, T. (2022). Dijital mecrada alternatif medya ve anaakım medyadaki sağlık haberlerinin karşılaştırmalı analizi: Medyascope ve Hürriyet örneği. *Kurgu*, 30(1), 27-46.

Beyan ve Açıklamalar

1. Araştırmacıların katkı oranı beyanı / Contribution rate statement of researchers:

1. Yazar/First author %50,
2. Yazar/Second author %50.

2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).